

1. astakipa anstperwarxin ze:in zō bā.ŋ
2. manavrint en manakamars. t ista bluma
en bluma gonggi:ta
3. t igawordax spinaxa ale. n naxmar mimasinas
4. spro. ja zanzwar. r wa. ræk // la. stax //
5. aptax xp kregara vax ximolt brō. sē
6. dontmarman hinosplinter inzavirer
7. dā xipax laktaxan lipanaf
8. indi en indafabriek znihtaxin
9. kumis en kumdsge: i hirkintja (schoolgaonde
hinderen zijn kē:ndar, kleinere kintjes)
10. kastale: n givonsars fi: rpoetjas en poe'as
bi: r - gla. za (worter) - englas bi: r -
englaeskabi: r
11. brejons twe. i kils morels (kruke zijn
kleine pruimen)
12. zā hēta mitax vē: va dūlitar wē: in
vpxadrvnka en vpxamak
13. hē: dre: gdama minaknupol
14. ikhep zanzkni. gaxin
15. dā vastal. v. vant waertnif. l m r² gāv: r t
16. ikhē: ble: dakmihli nime. gēgō. n zē: i
17. ikhēbstni xadō. n - hā r en hā r vrint
18. wihigat xadō. n - dāndijā didar. n. nka mit
19. spin - spinawepa - tavarbōl
20. poet - maets - la. ŋ - bānō. "wt. — — wa. j
en wa. j - anpadestul - hēx - hīkax (mū.
kirkax en kirkfōrs) - an pānavlō. gāl
// an dē. dē is een nachtvlinder // ons mut-
onze moeder - ons vō. dā oōk vāt en at //
21. dijā kael makta dā hē. l wē. ralt ontfoexr
22. zksalu kralaks xē. vā (krala zijn grote kralen)
23. Eijōlant lē en tō r fō. la. "wax ē. p afbrē. kō
24. hē: hī waelis anabē. t xōkre. gā oōk xōhat
// hē: hī hām waelis xōbe. tō //
25. gime: nis twe. i bre: iste. n - buijer - dā bratsa
26. dastambe. lt ste. tō. r nime: r
27. dijā mins en kael hī en hē anle. vā
axanaprens // axanan grō. sē tēnke. r //
28. lysifer, r zni indan hē. mēl gable. vā
29. dā xolke: ndar zē: n mita me. stax nō dā zē. d
gawist (mēstax in loyon ten zuiden van de Maas)
30. zkanax nīkōma vārdak en vārk kē. r zē: i
31. dā brats en be: sta (Smito) druykage. r
lē: n zō. t mē. l (alle meel met water aangemengd
is stōr)
32. hē: hāmi gōnweraks - hē: hīkē. l pē: n of
pē: n indakē. l
33. stekis anstē. t l indijom bē. zā m en bēzā m
34. nijā en ne. ja miti hē. gals wānime²
gāsprilt - (spr. lō - spr. lō - gāsprilt)
35. hē. - ikhebu altwē. i hīz gōrupa
36. dipē. r zni rē: p - dāzist nōgān wītōpēt z n
37. zā zē: n alowax nōt fēlt (fēlt = weiland -
la. nt = bouwland)
38. zā hē mērst zāngēlt hēlōpō spīma. kō
39. hē: xalōt nō. sē t wē: it brejō
40. zstā hēlōfandā rō. sē m hūet
41. dīman mōt sē n vē. s. " bāxōrams // dā hā. nt
bō. sē vādā kōp hā. " wā //
42. indāms. i zūwēma is xōvō. r lōk // indā xēldō //
43. hē: hī en hē fō. l pētō s l m dā t i stā. rōkēs
(Vōl pētō s ten zuiden van de Maas)
44. wēlimstā dō. r dā hēlōfan hēbā en gēli
dā. ndar hēlōf (wēli engeli = wijen gij =
mensen van onze soort)
45. hēlōpīs tabēt sp. l r tō en sp. l p. rō
46. onzā mētsaldar isovāt asmōdōr
47. zūwēwēdā wītōwētō s sprīnōkām // wīwīs
wēdā - wīllēn wījēns wēddēn // an wēdō rō xap //
48. dā mblōm kwe. s kō r zaldā m bō. s mēntō
49. dū oerstōt fēntō r estū (houten blind buiten)
// tēzōm = zō. tō r mēt omlīstīng)
50. tōgīntō lō. jō vārdā oerstā mīs - dā lēstā mīs -
tōf - dā vēsōrs

51. bedespra. j- kirkordiel- vaspria. j-
 ce. stespra. j- zont breng en weijer vatele-
 ce. st bra. j- kls. ma. ka (bra. j van een
 huid)- mes bre. ko // mes falt- msci over de
 Maas // - m boteram sme. ra (sme. ja is an
 boteram)
52. divro. u hitorho. z lo. to kn epa
53. xonvo. dar hetam zes. j. z lan no xol loto. n
54. ik hetam af xer. ja m zo. z lo. t lan zat en
 lanstwa. tar to. n
55. vo. la ve. xza zida hi. z ni. f. l
 inde. stre. z k
56. e. rdapota xei. ni f. l wert // poet. j. s //
57. d. r. x. tar st. i. be. i. dan. o. z va. - be. i. dan. he. t
58. i. mert istnoxta ko. t am ta katso
59. di. kae. s en he. s (dispuut hierover onder het
 gezelschap) g. i. f. ton hoelder. l. i. x - istni // ke. s. s. =
 kersen //
60. he. i. bruskat perit anzanesta. l. t
61. vruget kwamdageli. hi. z idar. j. z no. z
 da. k. e. rom. i. s
62. dapa. tar xi en zin da anzanlivane. z
 valmakt. s // he. i. zin. at te. game. i. n //
63. gaxa. x mawel magazint n. i. k. ste. game
64. darwa. lowa xaloga. u w. tri. x. k. om. a
65. gods vanda. x ni. k. arta en k. a. r. ta
66. e. to. x. ok ge. z ke. i. s
67. zanomotar is kapot- he. i. l. tar. kapot
 // do. z g. i. n. d. ar. l. e. t. i. //
68. tizana. wa. ramadaxawist entizanen
 xaxtan. o. v. mt
69. dajinj. s. ka dal. i. pt sp. bl. o. s. z. ta. vu. ta
70. darizana ka. l. ust ook s. x. f. z en s. p. z. a. n
 indokan
71. ikwa datapost ambri. f. broxt
72. ikhe last fan monhart - monha. t. duma
 xe. z // ikhe p. e. i. n. ont. hart //

73. Ihan mi. x. i. n. d. wa. r. d. i. e. i. v. a. s. o. o. k. d. wa. r. s. k. o. p. a
 am. g. o. n // m. i. n. s. a. //
74. n. o. s. x. o. f. t. e. i. t. s. p. a. n. s. w. a. t. p. e. r. t. f. i. r. d. a. n. e. i. k. a. z
75. ikhebl. m. be. j. s. k. o. r. t. s. - v. a. n. v. a. r. d. a. m. i. d. a. x. a. l
76. da. z. o. s. z. n. v. a. n. d. a. k. l. n. i. n. (ouderwets) en k. o. s. z. n. i. n
 i. z. o. k. s. o. l. d. a. t. x. a. w. i. s. t. (j. u. n. v. a. n. e. e. n. a. n. d. e. r. p. e. r. s. o. o. n)
77. w. i. t. z. g. e. n. a. r. a. t. m. a. k. a. r. t. a. w. a. n. a. e. n. w. o. s. z. n. a.
 a. n. a. m. b. o. s. z. x // m. p. l. o. m. a. k. o. r. //
78. da. r. o. s. z. z. a. e. n. d. i. r. o. s. z. z. a. h. e. b. a. l. a. n. z. d. o. s. z. e. i. n. s.
 e. n. d. o. s. z. a. s
79. ik x. a. l. f. v. a. r. e. n. x. l. f. f. t. a. r. n. i. k. s. f. a. n // g. i. n. w. o. s. z. e. t. //
80. t. k. i. n. t. j. a. w. a. s. d. o. s. z. t. v. a. r. d. a. z. a. t. k. a. n. a. d. f. z. p. a.
 // g. a. d. a. p. t. //
81. x. a. n. o. s. z. e. a. e. n. z. a. n. o. s. z. g. a. l. o. s. z. p. a
82. k. f. z. d. e. r. k. a. i. s. m. i. d. a. n. b. a. n. a. k. a. n. a. t. b. o. s.
 x. a. g. o. n. a. m. b. r. a. m. a. t. a. p. l. a. k. o
83. da. r. z. z. a. n. s. p. o. t. f. a. n. d. i. l. e. i. z
84. he. i. k. w. e. k. t. z. e. n. s. x. e. k. t. z. e. n. b. l. e. r. d. a. h. a. r. t
85. d. i. m. i. n. s. a. z. o. x. t. a. n. i. k. s. a. n. d. a. r. s. a. s. x. a. l. t. e. n.
 z. e. i. k. d. u. m
86. h. a. l. i. a. m. o. n. t. i. s. d. r. f. z. x. f. a. n. d. a. n. d. o. r. s. t
87. d. i. j. a. w. e. x. l. a. p. t. k. r. u. m. - t. i. s. a. m. d. a. r. h. e. n. o. f.
 t. i. z. a. n. a. a. m. w. e. x
88. i. k. o. y. f. a. z. a. t. j. n. j. s. k. a. a. n. t. r. u. m. k. a. // t. r. a. m. a. k. k. o.
 v. o. o. r. k. o. e. k. j. e. s. //
89. d. a. m. b. u. k. i. s. k. a. p. o. t. x. a. g. o. n. - h. e. i. h. a. (=had)
 a. n. a. k. o. r. s. t. i. n. g. a. s. l. i. k. t. e. n. d. a. z. i. i. n. g. a. s. t. i. k. t.
90. z. a. n. l. i. t. j. a. w. a. s. k. a. r. i. t. m. a. t. o. x. u. t
91. ce. st. a. z. o. n. i. z. a. t. e. n. i. s. t. b. e. s. t. e. r
92. a. n. a. x. l. a. t. e. m. a. t. x. u. t. k. l. n. a. m. i. k. a. // s. x. e. i. t. a. //
93. z. y. k. i. s. n. o. m. a. n. a. n. h. u. t
94. k. w. e. t. n. i. w. a. r. k. l. a. m. m. a. x. o. n. z. y. k. a.
 // w. i. t. a. g. e. i. w. e. l. //
95. a. n. a. k. a. u. w. a. k. a. l. d. a. r. i. s. x. u. t. f. a. z. t. b. i. z
96. i. k. m. a. s. s. a. b. l. u. t. b. i. z. i. n. k. a. a. m. a. n. t. a. s. t. a. z. a. k. a
97. i. k. m. a. d. e. r. s. t. a. t. f. u. j. a. r. i. n. d. a. s. t. a. l. k. r. o. e. i. j. a.
 b. e. t. e. r. i. s. o. p. t. a. d. e. l. o. f. i. n. d. a. s. x. y. z. // b. i. s. t. a. //

98. mē.īn bry: r was my. j
99. dā paphkæl (ironisch) en melokhu: r hēdān
grōs. 2 tarut of: hēdān hē. lē. īnt tārē. ījā
|| rōs. 2 m rē. ījār = melkrijder naar de fabriek ||
100. dimelak is dānen xū: r - sty. r t l m dāz me. d
t l x of g i v l m dāz me. d t l x
101. wāz l n d i p l t w e l k l n a v l t s i n n y: r
|| z l w a = zullen we ||
102. dāz fālt n i k s s p l m t a z e g s - a) t i z a n a s a k y: r a
b) hē. ī m a k s a k y: r w a r a k
103. hē. ī k a. m t f a n m a l e. v a g i n m a n y. t a l s. t
104. i n i t a. l i j a z e. ī n d a r b a. z a g a d i v y. r s p e. ī g a
(s p e. ī g a - s p e. x - g a s p e. ī g a = overgeven -
s p i r t s a = spreeksel verwijderen)
105. d i z a v d a (g e. ī) d a. r s p t a d a. u w a
106. i n d a g r a. f (= Grave) h e b a z a n s t r k f a n d a -
b e l x a v d. r a || i n n i m w e. g a - i m b o s. 2 m ||
107. g a m a t o n s f l a s i s k o m a k e. ī k a || k o m o n s
f l a k a i s k e. ī k a ook z i n ||
108. hē. ī i s f a n l p. v a g a k u m a m i d a n a o f m i n a
g u j a b a. h l g a e l t
109. d i d f. r i s f a n b y. k a h a. u t x a m a k t || a n a m
b f. k a b o m - a n a b y. k a h e x ||
110. a n g u t x a t r a. u w t w e. ī f m a t k l a n a n a. j a
|| a n g u. j v r a. u ||
111. i k h e r h i: r g r a t. s x a z a. ī t m a r t w a s
x i n g u. ī x a. t
112. d a m b r a t. u w a r z i d a t n a x t a d y. r i s l m t a
b a. u w a o f t i m a r a || b a. u w a i s ook ploegen ||
113. b a k a - i k b a k - g e. ī b a k t - h e. ī b a k t - b a k t i -
w e. ī b a k a - i k b a k t a - g e. ī b a k t a - h e. ī b a k t a -
w e. ī b a k t a - w e. ī h e b a g a b a. k a
114. b i j a - i k b i j - g e. ī b i j t - h e. ī b i j t - w e. ī b i j a -
b i j a w a - i k b i j t. ī j - i k h e r x a b o s. ī j a -
b o s. ī j a r o k
115. t i z a n k l a. ī n m a. ī t i s m f a e. ī n || k l a. ī n t j a ||
116. g a k a n t h i: r a. j a r k r e. ī g a a p t a m a. ī t

117. hē. ī h e x a r e. t d a t i o n m e. ī n x a l d e n k a
118. d a m a e. ī t z i n d a t i g o l e k e n g a l e. ī k h a
119. d a r w a. r a v a. ī f p r a. ī z a
120. a n d a r d i j a n a. ī k l i g a v f. l a. ī k a l s
121. t w a. t a r x a l d a. l o k g a m k o s. 2 k a - t h o k t a l
122. t h o j i s n x u y: n - t i s n o x m a. ī p a s x a m a. ī t
123. — m a k a x a m i t a n d o s. 2 j a r v a n a n a. ī j
|| s a. u s || z f. ī j = saus van vlees ||
124. d a b l m p k a x a l d a. r s l a e x k l n a g r u j a
125. d a p a s t o s. 2 r h e g u j a w e. ī n
126. o n s a. u w h a e. ī s i s a f x a b r a. n t
127. d a r o s. 2 m d i s p a e t a. ī t a t a e. j a r v a n d a k u
beter d a k u t i t a r o s. 2 m l o s. p a
128. d a k a s t a r l a e. t - a n k r a e. ī s - t w e. ī k r a e. ī z a
129. d a b l r i s f a n d a k r a e. ī w a. g a b e e. ī g a d f. r
a n d a r t x a w i x t o f: v a n d a z w a. r t a (a. ī z w a k
diftongisch)
130. d a t w e. ī m v f a k w a. m a n a b e e. ī t a
131. z a h e b a n l m b o n t e n b l a t. w g a s l a. g a
132. d a s a. u s i s a m b i t j a d l n - f l d. w || z f. ī j
i s saus van vlees ||
133. d a s n a e. w t i d i k || i n a. u w a a n d e b l a u w e s k i i s !!
134. t i z a n a e. ī w a g e t x a l e. ī j a d a k u g a z i n h e r
|| a e. ī w ||
135. n i. u w p o s. 2 r t w o e r t n a. u a n h e. ī a l n e. ī s t a t
136. d u n - i k d u j a t - g e. ī d y. g a t - h e. ī d y. d a t - w e. ī
d u n a t - g e. ī d e. j a t - h e. ī d e. j a t - w e. ī d e. j a n a t -
g e. ī d e. j a t - z e. ī e n x e. ī l i d u n a t - i k
d e. j a t - g e. ī d e. j a t - h e. ī d e. j a t - w e. ī d e. j a n a t -
g e. ī d e. j a t - z e. ī d e. j a n a t - d e d i k t a - d e. ī
h e. ī a t m a r - d e. j a z e. ī a t m a. ī || d a n d e. n i s k = dan
deed ik ||
137. d f. ī j a - d f. ī j a e r a k e n d f. ī j a r a n -
d o s. ī j a n t - d a s a l d a. t a
138. d a r a - h e. ī d a r s t - h e. ī d a r s t a - h e. ī h i g a d a r s t
139. b e. ī n a - i k b e. ī n - g e. ī b e. ī n t - h e. ī b e. ī n t -
w e. ī b e. ī n a - g e. ī b e. ī n t - z e. ī b e. ī n a -
b e. ī n t i - b o n t i - i k h e r x a b a n d a

140. Locale Landmaten: de ruy = de are. (Er is ook een lengtemaat ruy - Deze heeft 16 voet (1 voet is 28 cm). 1 ruy van 15 voet is de meest gangbare bij groepen en sloot graven (grups-greppels graven) - de kant - 14 are - de ma. rags - ± 85 are - de m. by. ndar - 1 ha.

141. Locale Waternamen: de wetering - de m. s. r. s. - de graft (om het oude kasteel) - de l. e. i. gra. f. - de m. e. r. r. in Wijchen en Bergharen) - de kolaks zijn doorbraken - de a. v. w. s. m. s. r. s. - de ce. t. f. l. e. t. = het gedeelte van de wetering achter het stoomgemaal (naar de kant van de Maas).

De naam van deze plaats in haar eigen dialect is apolt e. r. o

De inwoners heten apolt e. r. o

Geen bijnaam bekend. Men zegt harsa varkas - dry. t. s. s. kwartj. s. h. e. r. o - dit s. s. j. e. v. n. p. e. v. p. r. (Diedense juimpipen) - ma. x. r. s. s. h. o. n. o. (Machaarse nanen)

Aantal inwoners op 1 jan. 1949: van het dorp Appeltern: 750.

Taaltoestand. De voornaamste gedeelten van de plaats zijn: de l. e. k. - de ty. t. - de wal. - de m. n. - de b. l. s. v. w. s. h. e. r. s. - Jeder spreekt dialect. Dat van de b. l. s. v. w. s. h. e. r. s. wijkt af van dat van de andere gedeelten. Hier zijn nieuwe bewoners gekomen van de Waalkant (van Leeuwen bv.).

Middelen van bestaan: gemengd bedrijf (landbouw + veeteelt), fruitteelt. Er zijn geen fabrieken op het dorp. Arbeiders gaan werken op fabrieken in Eiel, Gts en Leeuwen.

Zegsheden: 1. Roelof Jacob van de Weerdt; 53 j.; hier geb.; boer; heeft hier altijd gewoond; V. van Appeltern, M. van Maasbommel (gem. Maasbommel). Spreekt gewoonlijk Appelterns.

2. Johannes Franciscus Banken; 48 j.; hier geb.; boer; heeft hier altijd gewoond; V. en M. van Appeltern. Spreekt gewoonlijk Appelterns.

3. Johannes Gerardus Koning; 41 j.; hier geb.; huisschilder; heeft hier altijd gewoond; V. en M. van Appeltern. Spreekt gewoonlijk Appelterns.

4. Arnoldus Maria Smits; 62 j.; hier geb.; hoofd der school - V. van Afferden (gem. Duiten), M. van Macharen (bij Megen). Spreekt buiten de school met mensen uit dorp en omgeving Appelterns.